SAnctissimus Dominus Noster PIUS PAPA VI. habita benignè ratione precum, quæ Serenissimi Regis ac Reipublicæ Polonæ nomine, de imminuendo dierum festorum numero, qui ex Ecclesiæ præscripto vel consuetudine celebrantur, ad ipsum haud pridem pervenerunt; expensisque aliis ejusmodi postulationibus ac precibus, ad Summos Pontifices prædecessores suos delatis, tum relationibus ab Jllustrissimis & Reverendissimis Regni & M. D. Lithuaniæ Archiepiscopis & Episcopis hac de re aliàs acceptis: haud amplius differendam censuit Dispensationem, quæ illud spectat, ut populus, commodioribus sibi comparatis vitæ sustentandæ rationibus, nova hac excitetur Ecclesiæ indulgentiâ; atque in accuratiorem ceterorum festorum dierum, qui erunt ex præcepto colendi, observantiam alacriter feratur.

Huiusmodi igitur pro Gente Polona indulgentiam Sanctitas Sua ad normam ordinavit illarum, quæ locum jam habuêre in partibus dioecesium, quæ alienas attingunt dominationes, ne cultus diversitas in eiusdem Ritus populis, ad unam eandemque dioecesim spectantibus, ullam parere possit, inter idiotas præsertim, confusionem vel perturbationem, & conscientiæ simul solicitudinem. Quod verò in iis locis jam laudabiliter obtinuit, ut & festivi qui retinentur dies maiori nunc celebrentur veneratione,

& reliqui in pauperum redundaverint utilitatem, illud itidem a pia Polona natione Summus Pontifex sibi cumulatè pollicetur.

Ægre tamen graviterque accepit, pravam in hoc Regno invaluisse consuetudinem, ipsismet Constitutionibus Synodalibus (*lib. 2. tit. de Feriis*) reprobatam, ut nundinæ ac venalium rerum publici mercatus, ut plurimum, festis diebus habeantur: quod quantum Christianæ ipsorum observantiæ obsit atque adversetur, & experientia docet, & sapienter prædecessorum suorum vestigiis inhærens admonuit s. m. Benedictus XIV. in suis literis sub annulo piscatoris die 5. novembris anno 1745. datis, quarum initium: *Ab eo tempore.* Ceterum, ex quo eiusmodi pontificiæ dispensationes concessæ Austriacis ditionibus fuêre, oculatus egomet ipse testis fui, quanta & quam singulari vigilantia festorum dierum sanctificationi consultum fuerit, eorumque proinde exactior observantia accreverit; quam severè nundinæ & mercatus omnes interdicantur; imo nullæ penitus officinæ vel tabernæ vendentium vel ementium commodo prostent, ac certæ dumtaxat, eæque paucæ præfinitæ sint horæ (quæ nempe sacris exercitationibus, ac divinis vacant officiis), quibus vendere atque emere liceat res quotidiano victui omnino necessarias: sed hoc ipso intervallo omnes in officinis ipsis vel tabernis conventus, convivia, ac ludicra quæque & profana, omnino prohibentur. Præclarum sanè, ac nunquam satis laudandum Augustorum in Deum pietatis documentum!

Hoc igitur proposito exemplô, nihil est, quod a nationis etiam Polonæ pietate sibi Sanctissimus Pater non polliceatur: atque hoc ipsum mihi planè mandavit Jllustrissimæ & Reverendissimæ Dominationi Vestræ non minus, quàm ceteris collegis suis, disertè significandum, ut dum novæ pontificiæ dispensationis beneficium populis, eorum fidei curæquè commissis, erunt promulgaturi, iisdem eo ipso tempore justissima ac piissima Sanctitatis Suæ consilia ac monita patefaciant; adeo ut pastoralis sollicitudo nullis parcat rationibus, quibus possint tales abu-

sus,

sus, ubi invaluerint, coerceri. Hinc unumquemque moneant, in Domino hortentur, excitentque ad exactam hanc dierum festorum observantiam; ac si opus est, adversus transgressores opem etiam implorent sæcularis auctoritatis, ut qui Ecclesiæ, conscientiæ causa, obsequi detrectaret, pœnarum saltem metu refrænetur & adigatur.

Audivit etiam Sanctissimus Dominus noster, eam esse alicubi *Kmethonum* seu glebæ adscriptorum conditionem, ut vix ullum hebdomadæ diem ab operis domino præstandis exceptum habeant; vel eas statis diebus ita assignatas, ut nisi Festum aliquod iisdem diebus inciderit, non possint ab operibus domino præstandis se abstinere. Verum ea est Sanctitatis Suæ fiducia, quam in huius nationis religione, pietate & æquitate locavit, ut sibi in animum nequeat inducere, futuros esse dominos, qui miseros homines adigant ad deferendas festis diebus abrogatis eas operas, quas, stante ipsorum dierum præcepto, exigere ab iisdem usque adhuc non potuerunt. Nihilominus ad magis magisque bonorum animos excitandos, operæ pretium Sanctissimus Pater arbitratur, per sacrorum pastorum vocem, & dominos, & servos admonere, se novo hujusmodi beneficio illud præcipuè spectasse ac sperasse futurum, ut eorum, qui in sudore vultus sui panem comedunt, indigentiæ commodiùs provideretur: optare propterea, vehementerque petere, ut cum domini nullum opus aut ministerium diebus festis, qui ex præcepto vel consuetudine servabantur, à servis suis alterutri conditioni ut supra obnoxiis, exigere usque adhuc potuerint; ita neque in posterum repetant, etsi eorumdem dierum servandorum præceptum, ex benigna erga pauperes pontificia miseratione, abrogetur.

Hæc igitur habui ex Sanctitatis Suæ supremis mandatis Jllustrissimæ Dominationi Vestræ ac ceteris collegis suis, novæ pontificiæ indulgentiæ participibus, communicanda. Doctrina, studio atque obsequio erga Ecclesiæ caput suo vehementer confisus, dubitare nullomodo possum, quin Jllustrissima Dominatio Vestra singulis cuiuscunque statûs personis, spirituali curæ suæ subje-

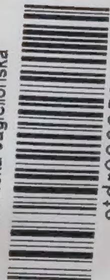
 ctis,

ctis, manifestam Sanctitatis Suæ mentem non sit declaratura, easque etiam ad eius executionem excitatura iis hortationibus & monitis, quæ tum perspecta sua prudentia, tum rei argumentum atque ipsæ Apostolicæ literæ Sanctissimi Domini Nostri, Jllusrissimæ Dominationi Vestræ abundè suppeditabunt. Hæc autem omnia in Edicta referre iuvabit, quæ vulgo *Processus* dicuntur, quibus populo suo novam pontificiam dispensationem denuntiabit. Omnes autem parochos, Verbi Dei prædicatores, & confessarios, tam sæculares, quàm regulares moneat, ut populos diligenter, uti opus est, instruant, tum de ratione, qua dies festi sanctificari debeant, quo ardore, quo pietatis studio, qua frequentia divinis officiis, sacris concionibus, & christianæ doctrinæ institutionibus; tum denique de Sanctissimi Patris mente & consiliis, quæ supra in diligentiorem festorum dierum sanctificationem adimplenda declaravi, si populi, Dei & Ecclesiæ præcepto satisfacere, ac debitæ erga Sanctissimum Patrem obedientiæ meritis, gratiæque suæ pontificiæ beneficio frui perpetuo voluerint.

Atque interim studium & observantiam meam Jllustrissimæ & Reverendissimæ Dominationi Vestræ deferens, me esse ex animo profiteor.

Datum Varsaviæ die Junii 1775.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0023501